

Bijlage 16-571: Onderbouwing aanvraag AZC gerelateerde groei

Groeibudget/taakmutaties 'vluchtelingen'

AZC:

De landelijke instroom van asielzoekers aanzienlijk is verlaagd, zolang de Europese afspraken stand houden. Dit is voor het COA aanleiding om de kleinere opvanglocaties te sluiten en de asielzoekers te concentreren in de grotere centra.

Het ACZ in Heerhugowaard is een centrum dat blijft bestaan, met een capaciteit van ruim 600 personen. Momenteel wordt het centrum verbouwd van noodopvang naar asielzoekerscentrum. Als gevolg van de verbouwing is het bewonersaantal tijdelijk verlaagd tot 350 personen. De verwachting is dat het centrum medio volgend jaar weer volledig zal opereren.

Project Asielzoekerscentrum

Met de ingebruikname van het asielzoekerscentrum is het project komen te vervallen.

Op hoofdlijnen is gecoördineerd om werkzaamheden die voortvloeien uit inburgering van deze nieuwe doelgroep te beleggen bij de juiste beleids- en taakvelden.

Daaruit blijkt dat extra inzet nodig is van met name OOV, burgerzaken, huisvesting, onderwijs, maatschappelijke zaken en handhaving.

Wettelijk voldoet de gemeente aan alle eisen die worden gesteld. We hebben een AZC dat draait, een participatieverklaring, we geven uitvoering aan de leerplicht, huisvesting en inburgerings-taken. Overeenkomstig de landelijke trend zijn echter ook in onze gemeente duidelijke signalen dat de integratie van vluchtelingen in de maatschappij niet goed verloopt.

OOV

Op dit moment zijn er weinig incidenten die de openbare orde en veiligheid raken, wellicht als gevolg van een tijdelijk minder intensieve bezetting van het AZC en het gegeven dat de noodopvang wordt omgezet naar een volwaardig asielzoekerscentrum met de bijbehorende voorzieningen. Daarmee wordt tegemoet gekomen aan de interne verbeteringen in het AZC dat nog wel eens aanleiding was voor onrust (voedselbereiding). Er is een goed en regelmatig overleg tussen OOV, politie en het management van het AZC.

Burgerzaken

De nieuwkomers vragen veel meer dan de gebruikelijke inspanning bij Burgerzaken: de landelijk benoemde vereenvoudiging van inschrijvingen door middel van een zogenaamde BRP-straat wordt geheel niet herkend. Het is een intensieve taak waar permanent extra capaciteit voor nodig is, denk daarbij aan het beoordelen van een diversiteit aan documenten en gesprekken met tussenkomst van een tolk. Op dit moment kan de werkdruk maar nauwelijks worden opgevangen. Daar staat tegenover dat juist voor deze werkzaamheden een 'korting' in het vooruitzicht wordt gesteld. (In de algemene uitkering wordt m.i.v. 2017 een korting toegepast in het kader van "Basisregistratie personen: centralisering inschrijving vergunninghouders". De korting bedraagt € 14.000 (structureel) waarbij het uitgangspunt is dat taakmutaties worden "opgelost" binnen de bestaande begroting.) Als de doorstroom in 2017 vanuit een volledig AZC toeneemt kan deze basistaak niet meer goed worden georganiseerd.

Huisvesting

De gemeente heeft een huisvestingstaak voor nieuwkomers die met verve in samenwerking met Woonwaard wordt opgepakt. Tot nu toe lukt het om aan de taakstelling te voldoen. De verwachting is dat dit steeds meer onder druk komt te staan. De toename van het aantal mensen dat in aanmerking wenst te komen voor een goedkopere huurwoning houdt geen gelijke tred met het aanbod. De Task Force Wonen is met vele partijen in gesprek om te komen tot creatieve vormen van huisvesting die voor vele bijzondere doelgroepen adequaat en betaalbaar zijn (passende huisvesting). Dit een proces dat zich niet gemakkelijk laat sturen door de afhankelijkheid van externe partijen (inspireren en verleiden) en de regionale en provinciale beleidsbeperkingen, die een vrije lokale handelwijze in de weg staan.

Onderwijs

Voor wat betreft het onderwijs is er een goede samenwerking met het COA. Vanuit de leerplicht is er binnen de scholen een goede signaleringsfunctie tot stand gebracht als gevolg waarvan er goed zicht is op de jongere leerlingen. De jongeren 18-/18+ zijn minder goed zichtbaar. Het volwassenonderwijs is of wordt onvoldoende benut. Maatschappelijke initiatieven zijn er wel, maar worden niet gecoördineerd of op elkaar afgestemd.

Inburgering

Sinds de komst van het AZC heeft de gemeente een contract afgesloten met Innova, een instantie die zich met vele vrijwilligers inzet om nieuwkomers te begeleiden. Dit is met name aan de orde als een woning wordt toegewezen in onze gemeente. Er is dan een heel intensieve begeleidingsperiode aan de orde om de nieuwkomers wegwijs te maken in onze maatschappij. Er zijn echter verschillen in de regio over de werkwijze en de kwaliteit van begeleiding. Innova is van goede wil, maar heeft momenteel werkelijk te kort capaciteit om aan de gewenste kwaliteit te voldoen. Regionaal vindt straks een aanbesteding plaats om beter en op eenduidige wijze te kunnen begeleiden. Deze zal in het eerste kwartaal 2017 afgerond kunnen zijn. Tot die tijd is het echter nodig om naast Innova extra inzet te plegen op de begeleiding van nieuwkomers door MET te vragen deze extra taken tijdelijk op zich te nemen.

Werk en inkomen

De nieuwkomers die een vergunning krijgen, worden ingeschreven en in contact gebracht met HalteWerk. De begeleiding naar werk is een lastig traject dat niet goed tot stand komt.

Samenvatting

Het geheel van deze ontwikkelingen laat zien dat er een groep (volwassen) mensen gaat ontstaan die de taal onvoldoende beheerst, die met onvoldoende begeleiding een woonruimte inneemt, zonder zicht op werk of anderszins een maatschappelijke bijdrage levert in een samenleving die in het geheel meer onder druk komt te staan als het gaat om werk en huisvesting. Het draagvlak dat nodig is om de integratie tot stand te brengen zal onder druk komen te staan. Om te voorkomen dat wij achteraf de rekening gepresenteerd krijgen, is het nodig om deze groep beter te begeleiden.

Wat is nodig?

Dit vraagt om extra middelen die zich momenteel concreet laten vertalen in de inzet bij Burgerzaken en de tijdelijke uitbreiding van taakstelling van MET. Bij Burgerzaken moet in ieder geval de voorgenomen korting worden gecompenseerd. Daarnaast vraagt het werk momenteel en zeker straks als het AZC weer volledig draait om een extra formatieplaats om de uitvoerende taken soepel te laten verlopen. MET zal een offerte opstellen van de extra taken die nodig zijn om de inburgering in de praktijk op korte termijn aan te vullen naast Innova.

Daarnaast is duidelijk dat deze problematiek zich niet laat oplossen door separate projecten per beleidsveld. Eerder is aan de orde gesteld dat we er alles aan moeten doen om het thema 'vluchtelingen' uit de hoek van Openbare Orde en Veiligheid te houden. In dat verband is gesproken om over een projectleidersduo tussen een vertegenwoordiging van de gemeente en het asielzoekerscentrum. Ervaringen vanuit het COA leiden tot een negatief advies: laat de wereld van het COA en die van de gemeente gescheiden blijven. De bewoner van het AZC is kwetsbaar in de woongroep en onder de groepsdruk die er kan zijn is een intensieve samenwerking van enkele individuen met de overheid, als medeprojectleider, geen aanbeveling. Ook is geopperd 'maatjes' uit de maatschappij voor iedere AZC bewoner te organiseren. Dat verdient ook geen aanbeveling. De AZC bewoners komen immers niet allemaal in onze gemeente terecht. De woningtoewijzing in de bredere regio kan leiden tot onverkwikkelijke maatschappelijke discussies als de maatjesvorming een emotioneel diepere lading krijgt dan alleen de eerste maatschappelijke begeleiding.

Wat werkt wel?

Ontwikkelingen zoals in Palermo (de Italiaanse Lente van Leoluca Orlando) laten zien dat een vorm van commitment kan ontstaan als nieuwkomers persoonlijk worden verwelkomd door de

burgemeester; een formeel moment voor de nieuwkomer waarin duidelijk wordt wat het betekent om nieuwkomer te zijn met de rechten en plichten die daarbij horen. Daarnaast is er in Palermo een raad van cultuur ingesteld, die bestaat uit nieuwkomers van diverse pluimage. Op die manier kan een ambassadeurschap van integratie ontstaan die maatschappelijk op een andere manier voor verbinding kan zorgen.

De meest ideale situatie is een project met het thema 'vluchteling' met een projectleider en een projectteam dat bestaat uit alle disciplines om de problematiek integraal te bezien en te inventariseren aan welke knoppen moet en kan worden gedraaid om een goed en duurzaam effect te sorteren voor deze doelgroep. Er kan sprake zijn van een tijdelijk part time projectleider (circa 2 dagen per week) met ondersteuning van een trainee.

Idee is om een match te vinden met een vergunninghouder die beschikt over de juiste capaciteit, maar die nu in de kaartenbak van HalteWerk is beland.

Daarmee ontstaat een soort werkervaringstraject in het verlengde van het project 'werkstart (200 banen)'. Geen ander dan een gemotiveerde ervaringsdeskundige kan ons voorzien in inzichten en adviezen die zinvol zijn om te komen tot een beter resultaat.

Het structurele budget dat nu voor onze gemeente beschikbaar is, is in de Voorjaarsnota 2016 van € 195.000,- afgeraamd tot € 75.000,-.

Structureel wordt hiervan € 14.000,- beschikbaar gesteld als compensatie van de korting voor Burgerzaken.

De extra inzet van MET (incidenteel) wordt grotendeels betaald uit het budget voor 'beleidsintensivering', en deels ten laste van de resterende € 61.000,-.

Er is onvoldoende geld over om de behoefte van een extra fte bij Burgerzaken te financieren uit dit budget. In overleg met HalteWerk moet worden bezien wat de kosten gaan zijn van een werkervaringstraject, die uit dit budget moet worden betaald.

Een nadrukkelijk verzoek is om het budget van € 75.000,- niet verder af te ramen en beschikbaar te houden, om uitvoering te geven aan een intensivering van de inburgering van vluchtelingen. Een voorstel is om per kwartaal een update te brengen over de stand van zaken en de daaraan verbonden kosten.